

Студент 5 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Анотація. Визначено основні проблеми організації бухгалтерського обліку в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення.

Аннотация. Определены основные проблемы организации бухгалтерского учета в Украине и предложены пути их решения.

Annotation. The basic problems of organization of record-keeping in Ukraine are defined and ways of their decision are offered.

Ключові слова: проблема, організація бухгалтерського обліку, державне регулювання, шляхи вдосконалення організації обліку.

В сучасних умовах бухгалтерський облік в Україні має бути орієнтований на забезпечення оперативною інформацією всіх суб'єктів управління, а також на підготовку інформативної бухгалтерської звітності для інвесторів і кредиторів. Для досягнення максимального ефекту від організації бухгалтерського обліку на підприємстві необхідно знати коло назрілих проблем та шляхи їх подолання, що спричинює актуальність обраної теми дослідження.

Проблеми організації обліку були предметом дослідження багатьох учених, але найбільший внесок у їх вирішення зробили Безруких П. С., Завгородній В. П., Кузьмінський А. М., Литвин Ю. Я., Свірко С. В., Сопко В. В., Бутинець Ф. Ф. [1], Шмигель А. Д., Палій В. Ф. [2], Л. Кіндрацька [3], Кузнєцова С. А. [4], Герасименко С. С. [5], Єпіфанов А. О. [5], Островерха Р. Е. [6]. Зважаючи на постійні зміни в економіці, зміни інформаційного простору, а також зростання значення організації бухгалтерського обліку для підприємства, проблеми організації бухгалтерського обліку потребують постійного дослідження.

Метою дослідження є визначення актуальних проблем організації бухгалтерського обліку в Україні.

Виходячи із поставленої мети, визначені такі завдання: розкрити точку зору різних науковців щодо проблем організації бухгалтерського обліку в Україні, запропонувати найбільш дієві шляхи вирішення назрілих проблем.

Об'єкт дослідження становить процес організації бухгалтерського обліку в Україні.

Предметом є окремі проблеми організації бухгалтерського обліку в Україні.

Організація бухгалтерського обліку є важливим елементом ефективного функціонування підприємства. Інформаційне забезпечення системи управління має місце на всіх етапах організації системи бухгалтерського обліку та є його невід'ємною частиною [7]. На сьогоднішній час існує ряд питань з організації бухгалтерського обліку в Україні, що є назрілими та потребують вирішення.

У результаті дослідження літературних джерел основними проблемами організації бухгалтерського обліку, як відмічає Бутинець Ф. Ф. [1], є відставання обліку, затримка між поданням звітних даних та іншої отриманої інформації і моментом її використання, що перешкоджає підвищенню економічної ефективності діяльності підприємств.

Палій В. Ф. [2] вважає, що проблеми обліку полягають у тому, що розробки в галузі теорії бухгалтерського обліку відстають від об'єктивно виникаючих практичних проблем, по суті, практика господарювання певною мірою випереджає теорію бухгалтерського обліку.

Л. Кіндрацька [3] наголошує, що основними проблемами обліку є громіздкість самих методів ведення бухгалтерського обліку на окремих ділянках, недостатність технічних засобів обліку, недостатньо висока кваліфікація частини працівників, неправильний вибір організації облікової праці.

Проте вказані науковці приділили недостатньо уваги дослідженню саме початкового ведення обліку, тобто заповнення документів. На думку О. Белоконь [8], однією із проблем обліку, яка постала перед бухгалтерами підприємств на даний час, є неправильний вибір форми ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Працівники бухгалтерії або звикли до даної форми обліку, хоча вона не є найпростішою у застосуванні, або просто не хочуть змінювати спосіб своєї роботи, або не мають на це можливостей. Також О. Белоконь наголошує, що правильний вибір форми обліку значно спростить їх роботу. Ведення тієї форми обліку, яка є неефективною, призводить до нестачі часу, багаторазовості записів, арифметичних помилок.

У процесі визначення проблемних питань організації бухгалтерського обліку питання державного регулювання не залишається осторонь. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

- 1) створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;
- 2) удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [9].

Також варто зауважити, що згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [9] немає чіткого визначення суб'єкта, за яким визначена відповідальність за стан бухгалтерського обліку.

Збирає та обробляє фінансову звітність Держкомстат України, визначає методологію бухгалтерського обліку і звітності Міністерства фінансів України.

Для вирішення проблеми, що виникла, пропонують декілька шляхів подолання такої невідповідності – від удосконалення роботи існуючого регулятора до створення нового регуляторного органу [10].

Серед проблем організації обліку можна виділити два блоки проблем: організацію бухгалтерської служби в управлінській структурі підприємства та організацію облікового процесу. На думку Кузнецової С. А. [4], проблеми організації обліку полягають у відсутності наукових напрацювань, спрямованих на формування цілісного концептуального підходу щодо технології організації бухгалтерського обліку з урахуванням специфіки суб'єктів господарювання, а також у відсутності відповідних практичних розробок і методик, які деталізують і чітко окреслюють етапи й механізми організації запровадження бухгалтерського обліку в діяльність господарюючих суб'єктів і передбачають урахування їх специфічних ознак.

Проведене дослідження дозволило визначити шляхи вдосконалення організації облікового процесу та вирішення назрілих проблем:

1) запровадження раціональних схем документообігу, що дозволять із найменшими затратами трудових, матеріальних та фінансових ресурсів забезпечити своєчасне виконання поставлених завдань [6, с. 122];

2) розробка та застосування новітніх комп'ютерних програм бухгалтерського обліку, які дозволять максимально пришвидшити процес збирання, реєстрації, групування, обробки та узагальнення обліково-економічної інформації;

3) створення спеціального державного органу, який би займався наданням консультацій підприємствам щодо організації бухгалтерського обліку, а саме вибору оптимальних методів обліку вибуття запасів, методів амортизації, створення раціональної схеми документообігу та ін.;

4) створення на основі нормативно-правової бази сайта в мережі Інтернет, який би містив дані щодо змін законодавства в розрізі видів діяльності, мав би гнучку систему сортування даних, а також безкоштовний доступ зареєстрованим користувачам.

Ще одним шляхом вирішення проблем організації бухгалтерського обліку є перехід на міжнародні стандарти, що допоможе нашим та закордонним бухгалтерам, менеджерам краще розуміти одне одного [11], що в подальшому приведе до посилення довіри та притоку фінансових інвестицій.

На сучасному етапі організація обліку відіграє стратегічну роль в управлінні діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності, тому існуючі проблеми потребують постійного вирішення, що можливе лише на основі глибоких теоретичних досліджень. Вчені-економісти працюють над розв'язанням указаних проблем, розробляючи різноманітні механізми їх вирішення, які сприятимуть реформуванню бухгалтерського обліку, адаптації до ринкових змін, міжнародних стандартів та потреб користувачів та будуть позитивною зміною для бухгалтерського обліку загалом.

Подальші дослідження у напрямі визначення назрілих проблем організації бухгалтерського обліку на підприємствах України є актуальними та потребують пошуку нових, більш дієвих шляхів їх подолання.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Бутинець Ф. Ф. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 592 с. 2. Палий В. Ф. Теорія бухгалтерського учёта: современные проблемы / В. Ф. Палий. – М. : Изд. "Бухгалтерский учёт", 2007. – 88 с. 3. Кіндрацька Л. Теорія бухгалтерського обліку : сучасні реалії оновлення / Кіндрацька Л. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 12. – С. 30. 4. Кузнецова С. А. Технологія організації бухгалтерського обліку із урахуванням специфіки суб'єктів господарювання / Кузнецова С. А. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 6. – С. 29–33. 5. Бухгалтерський облік: актуальні проблеми та рішення [Текст] : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Герасименка, д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова ; [С. С. Герасименко, А. О. Єпіфанов, М. Д. Корінко та ін.]. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 162 с. 6. Островерха Р. Е. Шляхи удосконалення організації облікового процесу / Островерха Р. Е. // Сталій розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2010. – № 1. – С. 178. 7. Павликівська О. Проблеми організації бухгалтерського обліку в єдиному інформаційному просторі підприємства / О. Павликівська // Матеріали науково-практичної конференції "Теоретичні та прикладні аспекти розвитку економіки" (м. Тернопіль, 18 травня 2011 року). – Тернопіль : ТНТУ, 2011. – С. 39–40. 8. Белоконь О. Проблеми вибору ефективної форми ведення бухгалтерського обліку / Белоконь О. // Матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції 20–22 січня 2010 року: Актуальні питання сучасної економіки. Частина 3.: Розділ 3. Актуальні питання становлення бухгалтерського обліку в Україні. 9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996 – XIV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14. 10. Гаджа Т. В. Деякі проблемні питання регулювання бухгалтерського обліку в Україні / Гаджа Т. В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rusnauka.com/5_SWMN_2011/Economics/7_79835.doc.htm. 11. Рябінкіна Т. С. Уніфікація бухгалтерського обліку в бюджетних установах [Електронний ресурс] / Т. С. Рябінкіна. – Режим доступу : www.confcontact.com/apl/3_Ryabinkina.htm.